



FM: Pērnā gada novembrī apstrādes rūpniecības apjomi sarukuši par 3,8%

Publicēts: 31.01.2018.

Publicētie dati par rūpniecības izlaides rezultātiem 2014. gada novembrī rāda, ka nozarē saražotās produkcijas pieauguma temps atkal ir kļuvis negatīvs. Tā kā gan ieguves rūpniecība, gan elektroenerģijas un gāzes apgādes apakšnozare gada izteiksmē uzrādījušas pieaugumu (attiecīgi +4,3% un +9,1%), tad kopējo samazinājumu noteica tieši kritums apstrādes rūpniecībā. Pēc divu mēnešu izaugsmes apstrādes rūpniecībā novembrī gada griezumā reģistrēts izlaides kritums par 3,8%, kas ir lielākais samazinājums 2014. gada laikā un otrs lielākais kopš 2010. gada.

Pērnā gada novembrī turpināja samazināties to nozaru izlaide, kuras 2014. gadā pastāvīgi uzrādījušas kritumu, - tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošana, iekārtu un ierīču remonta nozare. Savukārt negaidīti spēcīgs samazinājums bijis dzērienu ražošanas nozarē (-26,2% gada griezumā), kā arī 2,2% kritumu gada izteiksmē uzrādīja nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana, nozares izlaidei samazinoties līdz ar būvniecības apjomu straujo palēnināšanos šā gada trešajā ceturksnī. Jau ceturto mēnesi pēc kārtas saruka pārtikas produktu ražošanas apjomi, kritumam sasniedzot jau 3,5% līmeni. Nozares analīze pa produktu veidiem liecina, ka lielākais samazinājums kārtējo reizi bijis piena produktu ražošanas apakšnozarē, tādējādi apstiprinot Krievijas tirdzniecības sankciju negatīvo ietekmi uz piena nozari.

Negatīvas tendences parādījušās arī mašīnbūvē un metālapstrādē, jo vairākās apakšnozarēs, kuras iepriekšējos mēnešus uzrādīja spēcīgus pieauguma tempus, pēkšņi vērojami kritumi. Piemēram, gatavo metālizstrādājumu ražošanā, kas ir lielākā no mašīnbūves un metālapstrādes nozarēm, izlaides apjomi krituši par 8,7% salīdzinājumā ar 2013. gada novembri. Elektrisko iekārtu ražošanā un citu iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošanā gada izteiksmē fiksēti kritumi par attiecīgi 8,6% un 0,3%. Ražošanas apjomu samazinājumu iespējams noteica krājumu pieaugums, jo abas nozares pērnā gada pirmajos desmit mēnešos cieta no zema pieprasījuma.

Arī ekonomiskā situācija reģionā negatīvi ietekmē mašīnbūves un metālapstrādes nozaru sniegumu, jo atsevišķi uzņēmumi lielu daļu no saražotās produkcijas eksportē uz Krieviju, kuras valūtas kursa zemais līmenis nav bijis labvēlīgs eksportētājiem. Tieši Krievijas ekonomisko norišu un ģeopolitiskā saspīlējuma dēļ, pēc nozares pārstāvju sacītā, vairāki mašīnbūves un metālapstrādes uzņēmumi aktīvi strādā pie jaunu tirgu apgūšanas. Turklāt daudzos nozares uzņēmumos ir apstiprināti jauni augstas pievienotās vērtības projekti, kas liecina par pozitīvām nozares nākotnes perspektīvām, tajā skaitā investīciju un darba ražīguma pieaugumu.

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem mēnešiem ievērojami lēnāks ir kļuvis kokapstrādes izaugsmes temps. Ja kopš 2014. gada februāra nozares izaugsme svārstījies 6%-12% diapazonā, tad 3,7% pieaugums pērnā gada novembrī, salīdzinot ar 2013. gada attiecīgo mēnesi, ir samērā mērens pieaugums. Tomēr var prognozēt, ka kokapstrādes pieauguma tempi tuvākajā nākotnē atkal būs spēcīgāki, par ko liecina nozares ziņas. Piemēram, novembra sākumā tika izveidots rūpnieciskais termokoksnes ražošanas iecirknis, kas ir vienīgā šāda veida ražotne Latvijā un kura ražošanas apjomi ar laiku palielināsies. Pie tam tiek īstenoti vairāki investīciju projekti, kuru atdeve būs jūtama tieši 2015. gadā. Starp kuriem minams projekts Jelgavā, kur jau šā gada sākumā plānots sākt ražot pasaulē pieprasītos līmētās koksnes paneļus.

Jāatzīst, ka pozitīvo rādītāju datus par rūpniecības izlaidi 2014. gada novembrī nav daudz, tomēr atsevišķās rūpniecības apakšnozarēs vērojamas labas attīstības tendences. Izcilus rezultātus turpina demonstrēt datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražotāji, uzrādot 73,5% pieaugumu, salīdzinot ar 2013. gada novembra datiem. Ar šādiem izaugsmes tempiem nozare spēs palielināt savu īpatsvaru apstrādes rūpniecības struktūrā (šobrīd 3%) un tādējādi sniegt lielāku ieguldījumu kopējā apstrādes rūpniecības izaugsmē. Par 5,6% ir augusi mēbeļu ražošana, ko veicina gan vietējais pieprasījums, kuru savukārt sekmējusi pērnā gada pirmā pusgada būvniecības, īpaši, dzīvojamu ēku celtniecības, straujais pieaugums, gan eksports. Kāpuši ir arī ķīmisko produktu ražošanas apjomi, gada griezumā kāpumam sasniedzot 6,5%.

Kopumā rūpniecības attīstību noteiks gan pozitīvie, gan negatīvie riski, tāpēc nozares izaugsme šobrīd ir grūti prognozējama. No vienas puses, AS "KVV Liepājas metalurģis" darbības atjaunošana, dabasgāzes tarifu samazinājums rūpnieciskajam patēriņam, ko nosaka naftas cenu kritums, pozitīvi ietekmēs rūpniecības attīstību, savukārt ģeopolitiskais konteksts un nedienas Krievijas ekonomikā ir faktori, kas visnopietnāk apdraudēs nozares turpmāko izaugsmi.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-perna-gada-novembri-apstrades-rupniecibas-apjomi-sarukusi-par-38>